

Opvang vluchtelingen bulletin

GHOR Zuid Holland Zuid / GGD Zuid-Holland Zuid

GGD
zhz

GHOR
Zuid - Holland Zuid

nr. 2 / december 2015

In deze uitgave: Sobere, maar warme opvang .. / De basis moet op orde zijn ..
Zorg begint met goede hygiëne.. / Bijdrage aan zorg en rust .. / Zolang als het nodig is,
vervullen wij onze rol .. / Kleine bijdrage leveren aan humanitaire ramp ..

Sobere, maar warme opvang

De afgelopen weken stonden opnieuw in het teken van in- en doorstroming van vluchtelingen. Op acht locaties in de regio Zuid-Holland Zuid werden tenminste 400 vluchtelingen opgevangen. Geen geringe klus voor alle betrokkenen.

Ik wil dan ook opnieuw mijn waardering uitspreken voor de wijze waarop alle vrijwilligers en professionals de afgelopen periode in de regio structureel vorm hebben gegeven aan hun taken op het gebied van de opvang vluchtelingen.

Na een periode van voornamelijk crisishulpverlening zien we een verschuiving naar noodopvang voor langere termijn. Op gemeenten, lokale partijen in de zorg, patiënten- en migranten organisaties en verzekeraars wordt een beroep gedaan waar het gaat om samenwerking rond de aansluiting bij reguliere zorg. Tevens zal er aandacht moeten zijn voor de bescherming en bevordering van (preventieve) gezondheid voor vluchtelingen. De GGD en Bureau GHOR ZHZ zien hierin, als spin in het web, een belangrijke coördinerende rol. We willen sterke punten, uit de enerverende periode die achter ons ligt, zo goed

mogelijk benutten om zo processen rond langdurige opvang gestroomlijnd te laten verlopen.

Tenslotte; met de maand december in het verschiet, de feestdagen en de nieuwjaarswisseling, gaat ons hart uit naar de vluchtelingen die in ons land verblijven. Vreemd en ver van hun eigen (t)huis verwijderd. We hebben er echter met alle betrokken partners voor gezorgd dat deze groep mensen kon rekenen op een warme opvangvoorziening in deze regio. Sober dat misschien wel, maar met enthousiasme en bereidwillige medewerking van vrijwilligers en professionals. Wij zijn als GGD en Bureau GHOR dankbaar dat wij een bijdrage konden leveren, in het nieuwe jaar willen wij dit graag continueren.

Ik wens u alvast fijne en ook veilige feestdagen toe!

Arie Wijten, Directeur Publieke Gezondheid

Jaap Slager van de GGD ZHZ

‘De basis moet op orde zijn’

‘Een belangrijk middel in de strijd tegen infectieziekten is een goede hygiëne. Het team Technische Hygiëne Zorg (THZ) van de GGD adviseert en inspecteert instellingen, bedrijven en ondernemers op het gebied van hygiëne en infectieziektepreventie. Ook bij de inrichting van (crisis)opvanglocaties voor vluchtelingen geeft THZ adviezen en worden inspecties uitgevoerd.’

Door het Landelijk Centrum Hygiëne en veiligheid (LCHV) zijn hygiënerichtlijnen opgesteld. De daarin genoemde normen zijn bedoeld als leidraad. Indien gewenst kan de GGD advies op maat geven.

Verspreiding voorkomen

Jaap Slager coördinator Toezicht & Preventie: “De GGD heeft een duidelijke taak om (verspreiding van) infectieziekten te voorkomen. Op basis van de Hygiënerichtlijnen LCHV kijken we wat van toepassing is voor de (nood)opvang van vluchtelingen. De verschillende gemeenten zijn door ons geïnformeerd over de minimale voorzieningen per locatie om het risico op verspreiding van micro-organismen te beperken. ►

Naast adviezen over de fysieke ruimtelijke aanpassingen geven we ook adviezen over hygiënemaatregelen. De basis moet in ieder geval op orde zijn."

Op bezoek

'THZ kan adviseren bij de inrichting van de locatie en brengt altijd een bezoek voordat gestart wordt met de opvang. Na de start van de opvang wordt gecheckt hoe het gaat. THZ let onder andere op: de inrichting van verblijfsruimten, douche gelegenheden, toiletten,

ventilatie, legionellapreventie, schoonmaak van de ruimten, afvalverwerking, aanwezigheid van een medische ruimte en van zelfzorgmiddelen, binnentemperatuur en handhygiëne.

Op elke locatie worden minimaal twee inspecties gedaan. Onze ervaring tot nu toe is dat op alle locaties sprake is van een enorme bereidheid om invulling te geven aan de adviezen van THZ. De samenwerking verloopt overal goed.'

Ben de Haan van de gemeente Oud-Beijerland

'Zorg begint met goede hygiëne'

'In de periode van 22 oktober tot 19 november heeft de gemeente Oud-Beijerland 100 vluchtelingen opgevangen. De samenstelling was zeer divers. Gezinnen en alleenstaande mannen en kinderen uit Syrië, Irak, Afghanistan en Albanië. In totaal waren er 36 kinderen als onderdeel van de groep.'

Veel vraag om zorg

'Als we het hebben over de zorg is het regelen van de basisbehoeften (sanitair en stromend water) een eerste vereiste. Met goede hygiëne begint de zorg. Twee maal per dag werden deze ruimten schoon-gemaakt door een bedrijf en tussendoor zorgden de gasten er voor dat het netjes was. De gezondheidszorg bestond uit een dagelijks spreekuur van de huisarts (FARR) en de mogelijkheid om een bezoek te brengen aan de tandarts. Van beide voorzieningen werd veel gebruik gemaakt. Een spreekuur met 10 patiënten was geen uitzondering en een aantal maal per week ging een flink aantal gasten naar de tandarts. De verloskundige zorg was voor twee zwangere vrouwen noodzakelijk.'

Dossiervorming

'Met het Rode Kruis werden afspraken gemaakt over de dagelijkse ondersteuning bij de verstrekking van medicijnen en verzorging. Middels een rooster was er altijd een medewerker aanwezig of oproepbaar. In de loop van de vier weken was dat ook noodzakelijk in diverse situaties (gelukkig geen levensbedreigende).

Een knelpunt bij al deze zorg gerelateerde problematiek was de dossiervorming. De spreekuren werden door steeds andere artsen bemenst en in de avond- en nachturen kon het voorkomen dat de HAP in beeld kwam. Tevens kwam het voor dat de verloskundige of de specialist in het ziekenhuis allerlei afspraken maakte met de patiënt,

waarbij medicijnen werden voorgeschreven, door het NRK zelfzorg medicijnen werden verstrekt en er een probleem was met het uitleggen van de diverse behandelingen middels tolken.

In Oud-Beijerland zijn we daarom gestart met een simpel instrument om dit te ondervangen. Elke patiënt kreeg een A5 schriftje met naam en COA nummer waarin elke (para)medische handeling werd opgenomen. De schriftjes werden bewaard in de ruimte van het NRK en werden meegegeven indien de situatie daar om vroeg. Zodoende was men altijd op de hoogte welke afspraken er waren gemaakt. De betrokken vrijwilligers en professionals waren hier erg over tevreden. Alle schriftjes zijn in een aparte doos overgedragen aan de locatiemanager van de ontvangende gemeente. Op deze manier hebben we een goede bijdrage geleverd aan onze invulling van een sluitende keten.'

Paul van Hattem van de GGD ZHZ

'Bijdrage aan zorg en rust'

De GGD heeft verschillende taken op het gebied van publieke gezondheidszorg voor zowel vluchtelingen in de crisisnoodopvang, vluchtelingen in een asielzoekerscentrum als voor vluchtelingen met een verblijfsvergunning (statushouders).

Aan het woord is Paul van Hattem van de GGD Zuid-Holland Zuid: "Om met de eerste groep te beginnen, wanneer vluchtelingen worden ondergebracht op een crisisnoodopvanglocatie adviseert de GGD over infectiepreventie-maatregelen en technische hygiënezorg."

Infectieziekteklachten

De GGD is verantwoordelijk voor gezondheidszorg op gebied van specifieke infectieziekteklachten, zoals tuberculose en scabiës (schurft). 'In Dordrecht werd een groep vluchtelingen opgevangen vanuit Limburg, een groep waarbij eerder scabiës was geconstateerd. We hebben toen via korte lijnen contact met de GGD-arts uit Limburg kunnen leggen. Gelukkig is scabiës, indien goed behandeld, een onschuldige ziekte. Het gevaar op besmetting bleek ook al te zijn gepasseerd, wij konden gemeente en betrokken vrijwilligers gerust stellen en adviseren over nazorg- maatregelen.'

Bij aankomst op de opvanglocatie worden de vluchtelingen via een korte gezondheidscheck gevraagd naar algemene gezondheidsklachten en naar medicatiegebruik. Dit wordt doorgegeven aan de huisarts. 'Na de screening is de huisarts verantwoordelijk voor de medische zorg. We maken voor alle vluchtelingen die we screenen een mini-dossier met medische informatie voor de dienstdoende huisarts of huisartsenpost. Via de collega's van de GHOR is er nauwe samenwerking met de eerstelijnszorg'.

Langdurige opvang

Naast de taken die de GGD verricht op het gebied van crisisnoodopvang kan zij een rol in de langdurige opvang vervullen. Zie ook de bijgevoegde infographic over publieke gezondheidszorg voor asielzoekers en vergunninghouders. 'Het COA kan ook ons vragen om diensten te leveren op het gebied van infectieziekten bestrijding, jeugdgezondheidszorg en technische hygiënezorg. Daarnaast kunnen wij een rol hebben in het beschermen en bevorderen van gezondheid van vluchtelingen die zelfstandig gaan huisvesten in de regio (statushouders).'

Met het projectleiderschap vluchtelingen is Paul, nog niet zo lang bij de GGD werkzaam, in het diepe gesprongen. Paul: "Het is een roerige periode, we ondersteunen met een klein flexibel team alle gemeenten in de regio die crisisnoodopvang of langdurige noodopvang bieden voor vluchtelingen. Het is tegelijkertijd erg dankbaar werk, wanneer je op de locaties bent en alle heftige verhalen hoort van oorlogsgeweld en ontberingen tijdens de reis dan is het heel fijn om bij te kunnen dragen aan een stukje zorg en rust."

Pim van Dam van de GHOR ZHZ

'Zolang als het nodig is, vervullen wij onze rol'

'Na de eerste themabijeenkomst in oktober met het GHOR Ketenbreed platform over de ontwikkelingen rondom de opvang van vluchtelingen, hebben we de succesformule in november herhaald. Apothekers en ook een vertegenwoordiger van het FARR (Forensisch Artsen Rotterdam Rijnmond) schoven naast de vaste partners aan.'

'De bijeenkomst werd geopend met de mededeling dat het AZC 's-Gravendeel medio november heropend wordt. In een noodopvang locatie te Gorinchem komt hoogst waarschijnlijk de 1e groep nog voor de kerst aan en in januari de 2e groep, dit voor maximaal twee jaar. Dit betekent voor de Witte Kolom een andere zorgverlening, want het COA richt op beide locaties een Gezondheidscentrum Asielzoekers (GCA) in. Tevens heeft mijn collega Anouk van Galen een korte toelichting gegeven om het beeld van de diverse soorten opvang te verduidelijken. Het verschil tussen crisisnoodopvang, noodopvang, AZC en opvang statushouders geeft ook het verschil in zorgverlening weer en de doorstroom van vluchtelingen naar en na een AZC.'

Knelpunten oplossen

'De knelpunten die in het eerste overleg naar voren kwamen, hebben we gelukkig met elkaar in korte tijd kunnen "oplossen". Zo is er een structurele oplossing voor de schaarste aan huisartsenzorg in de regio gevonden. Ofwel met financiële ondersteuning vanuit het COA, met het inzetten van het FARR of huisartsen uit het netwerk van de HAP worden vrij gemaakt. En worden uitkomsten uit gezondheidschecks door de GGD direct gedeeld met de huisartsen van de betreffende locaties (evt. via de HAP).'

500 vluchtelingen

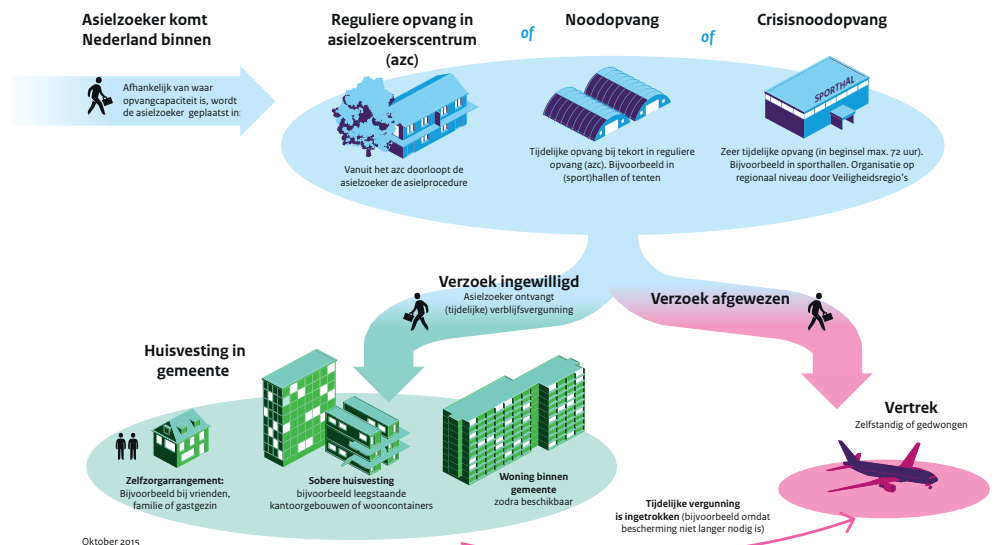
'In een overleg van de directeurs veiligheidsregio's in gesprek met het COA is afgesproken dat iedere regio tenminste 500 vluchtelingen moet opvangen. Een AZC telt hierin niet mee. Voor de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid zou het kunnen betekenen dat Gorinchem ongeveer 300, Dordrecht ongeveer 200 en de Hoeksche Waard ongeveer 100 vluchtelingen opvangen.

Als GGD en GHOR blijven wij onze rol als regisseur en coördinator vervullen, met de intentie om zolang als het nodig is, met elkaar de zorgverlening rondom de opvang van vluchtelingen goed te organiseren.'

Ministerie van Veiligheid en Justitie

Opvang van asielzoekers in Nederland

Aan- of afmelden informatiebulletin

Kent u professionals waarvoor de informatie uit dit bulletin interessant is. Wilt u zelf liever niet op de verzendlijst staan? Laat het ons weten via t.schiedon@ghor.vrzhz.nl

Apotheker Sasja van Bommel

'Kleine bijdrage leveren aan humanitaire ramp geeft gevoel van saamhorigheid'

Bij de opvang van vluchtelingen in de Drechtsteden zijn vele partijen betrokken. Zoals de Poliklinische apotheek van het Albert Schweitzer ziekenhuis en de Dienstapothek Drechtsteden. Apotheker Sasja van Bommel deelt haar ervaringen graag.

'Wij zorgen ervoor dat recepten die de huisartsen voorschrijven beschikbaar zijn voor de mensen op de opvanglocatie bij Drechtwerk. Als regio hadden we maar kort de tijd om ons op de eerste opvang voor te bereiden, er waren dus wel wat vraagtekens. Wat is de achtergrond van de mensen, uit welk gebied komen ze, welke ziekteverschijnselen zijn het meest urgent, welke medicijnen hebben ze nodig, hoe krijgen we die bij Drechtwerk? Kortom, wat komt er op ons af en hoe leiden we alles in goede banen?

Lijnen en contacten leggen

'Al snel was er afstemming tussen verschillende zorgverleners - mede door de inzet van de GHOR - zoals de arts infectieziekten van de GGD, de Huisartsenpost, het Rode Kruis en de apotheek. De onderlinge lijnen zijn van begin af aan kort en er wordt op een hele positieve manier samengewerkt, petje af. Zelf belde ik de regio Rotterdam om te vragen wat hun ervaring was met de opvang die daar een maand eerder gestart was. Pas toen de mensen hier uit de bus stapten, wisten we

dat het onder meer ging om gezinnen met kinderen. Het Rode Kruis vroeg ons naast medicijnen naar producten als neusspray, hoesttabletten, onderzoekshandschoenen, operatieschorten, handdesinfectans en dergelijke. Wij hebben niet alles, maar ik kon wel de lijn leggen naar het centrale magazijn van het Albert Schweitzerziekenhuis.

'Onze ervaringen koppel ik terug aan de GHOR, ik hoop dat andere regio's daar iets aan hebben. Omdat bijvoorbeeld vaak dezelfde voor- en achternamen voorkomen, volstaat op de etiketten de vermelding van namen niet. Daarom nemen we ook het COA-registratienummer op, zodat aan de buitenkant van het medicijnzakje direct te herleiden is voor wie de medicatie is bedoeld. Verder legt men op de locatie per persoon in een schriftje het medicatieoverzicht vast, zodat later in ieder geval duidelijk is welke medicijnen hier zijn verstrekt.'

Geraakt

'Een directe collega werd zo geraakt dat ze besloten heeft drie weken naar Lesbos te gaan om daar ter plekke hulp te verlenen. Het geeft mij een goed gevoel hier zelf ook een kleine bijdrage te kunnen leveren aan deze humanitaire ramp. Van collega's hoor ik dezelfde geluiden, dat geeft een gevoel van saamhorigheid.'

Relevante contactgegevens

GHOR

Tijdens kantooruren: 088 - 636 56 57

Buiten kantooruren: Algemeen Commandant Geneeskundige Zorg (ACCZ) via Meldkamer

Pim van Dam (projectleider):	06 - 20 61 71 57
Anouk van Galen (projectleider):	06 - 22 43 93 80
Tamara Schiedon (communicatie):	06 - 22 48 91 30

Dienst Gezondheid & Jeugd

Tijdens kantooruren: 078 - 770 8500

Paul van Hattem (projectleider):	06 - 51 24 70 93
Jaap Slager (vervangend projectleider):	06 - 53 50 33 65
Marianne Vrooman (communicatie):	06 - 13 90 60 33
Nance de Graaf (communicatie):	06 - 20 54 10 73

Colofon

Graag informeren wij u via deze wijze over actuele ontwikkelingen op geneeskundig gebied rond de opvang van vluchtelingen. Dit informatiebulletin is een gezamenlijke uitgave van de GGD ZHZ (onderdeel van de Dienst Gezondheid & Jeugd) en GHOR ZHZ (onderdeel van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid). Hiermee hopen wij u regelmatig op structurele wijze te informeren over de geneeskundige kant van de opvang van vluchtelingen. Afhankelijk van actuele ontwikkelingen of de informatiebehoefte onder onze lezers kan de frequentie worden opgehoogd.

Dit bulletin wordt verstuurd aan alle geneeskundige ketenpartners en belanghebbende binnen de 17 gemeenten in Zuid-Holland Zuid. Graag verzoeken wij u dit informatiebulletin door te sturen aan uw achterban. Suggesties voor onderwerpen in dit bulletin? Mail het ons: t.schiedon@ghor.vrzhz.nl